

Scurte considerații privitoare la renunțarea la dreptul pretins

Brief Considerations Regarding the Waiver of Right

Jud. **Ioana-Anamaria FILOTE-IOVU***
Judecătoria Sectorului 2 București

Abstract

The principle of availability in the civil process is expressed by a series of rights, including the right of the parties to waive the claimed right, which represents the procedural incident by which the plaintiff or the defendant who brought the court with a counterclaim waives the claimed right, losing by this renunciation, any possibility to exploit it by judicial means, provided that the object of the litigation corresponds to that of the withdrawal.

In this study, the author aims to analyze the theoretical and practical importance of the procedural act of disposition, including highlighting the particularities of this act of desistance, making a series of proposals for the law of ferenda.

Keywords: *the principle of availability; conditions; effects; remedies; jurisprudence.*

Rezumat

Principiul disponibilității în procesul civil este exprimat printr-o serie de drepturi, printre care și dreptul părților de renunța la dreptul pretins, care reprezintă incidentul procedural prin care reclamantul sau pârâtul care a sesizat instanța de judecată cu o cerere reconvențională renunță la dreptul pretins, pierzând prin această renunțare orice posibilitate de a-l mai valorifica pe cale judiciară, cu condiția ca obiectul litigiului să corespundă cu cel al desistării.

În acest studiu, autoarea își propune să analizeze importanța teoretică și practică a actului procesual de dispoziție, inclusiv cu evidențierea particularităților acestui act de desistare, făcând și o serie de propuneri de lege ferenda.

Cuvinte-cheie: *principiul disponibilității, condiții, efecte, căi de atac, jurisprudență.*

1. Introducere

* ioana_filote1@yahoo.com.

În articolele 5-23 din Capitolul II intitulat „Principiile fundamentale ale procesului civil” al Titlului preliminar „Domeniul de reglementare al Codului de procedură civilă și principiile fundamentale ale procesului civil” din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă¹ sunt enumerate regulile de bază ale procesului civil, ce guvernează atât faza judecătii, cât și faza executării silite².

Printre acestea, un loc important îl ocupă principiul disponibilității, specific procesului civil, consacrat de art. 9_C. pr. civ., precum și explicit sau implicit, de alte dispoziții legale, precum art. 22 alin. (6) C. pr. civ³.

Prin disponibilitate se înțelege faptul că părțile pot determina nu numai existența procesului, prin declanșarea procedurii judiciare și prin libertatea de a pune capăt procesului înainte de a interveni o hotărâre asupra fondului pretenției supuse judecătii, ci și conținutul procesului, prin stabilirea cadrului procesual, în privința părților, obiectului și a cauzei, precum și a fazelor și a etapelor pe care procesul le-ar putea parcurge⁴.

În conținutul său, principiul evocat cuprinde o serie de drepturi și anume: dreptul părții interesate de a introduce sau nu acțiunea civilă, dreptul de a determina limitele acțiunii sau ale apărării, dreptul de a renunța la acțiune sau la dreptul subiectiv, de a recunoaște pretențiile din acțiune și de a stinge litigiul printr-o tranzacție, dreptul de a ataca pe căile legale hotărârea judecătorească, dreptul de a achiesa la hotărârea pronunțată și dreptul de a cere executarea silită a hotărârii judecătorești⁵.

2. Noțiuni

Renunțarea la dreptul pretins este incidentul procedural prin care reclamantul sau pârâtul care a sesizat instanța de judecată cu o cerere reconvențională renunță la dreptul pretins, pierzând prin această renunțare orice posibilitate de a-l mai valorifica pe cale judiciară, cu condiția ca obiectul litigiului să corespundă cu cel al desistării⁶.

Această manifestare de voință nu este condiționată de acordul părții adverse, ci doar de posibilitatea conferită de lege de a dispune în mod liber de acel drept, făcând excepție,

¹ Republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 247 din 10 aprilie 2015, cu modificările și completările ulterioare.

² I.A. Filote-Iovu, *Tranzacția, act procesual de dispoziție al părților*, publicată în Revista „Analele Universității de Vest din Timișoara – Seria Drept” nr. 2/2021, pp. 177-178.

³ G. Boro, M. Stancu, *Drept procesual civil, ediția a 4-a, revizuită și adăugită*, Editura Hamangiu, București, 2017, p. 13.

⁴ G. Boro, *Codul de procedură civilă comentat și adnotat, vol. I, ediția a 4-a*, Editura C.H. Beck, București, 2001, p. 119; G. Boro, M. Stancu, *op. cit.*, p. 14.

⁵ C. Roșu, L. Dănilă, *Drept procesual civil, Ediția 5*, Editura C.H. Beck, București, 2007, p. 42; C. Roșu, *Principiul disponibilității în procesul civil*, în Revista „Universul Juridic Premium” nr. 11/2016, disponibil [Online] la adresa <https://www.universuljuridic.ro/principiul-disponibilitatii-procesul-civil/>, accesat la data de 26 aprilie 2023.

⁶ W. Kluwer, *Renunțarea la dreptul pretins*, disponibilă [Online] la adresa <https://sintact.ro/#/procedura/1610613142/1/renunțarea-la-dreptul-pretins?keyword=renun%C5%A3area%20la%20drept&cm=SREST>, accesat la data de 26 aprilie 2023.

de exemplu drepturile care au legătură cu interesul general⁷, precum și cele circumscrise interesului superior al copilului.

Actul de desistare nu se prezumă, trebuie să fie clar și neechivoc, dovedind în mod neîndoielnic intenția de renunțare și este reglementat în dispoziții legale diferite, în funcție de momentul în care intervine.

Astfel, potrivit art. 408 C. pr. civ., dacă manifestarea de voință are loc cu ocazia judecării în primă instanță, reclamantul poate, în tot cursul procesului, să renunțe la însuși dreptul pretins, fără a fi necesar acordul părâtului.

În această ipoteză, soluția pronunțată de instanță este de respingerea a cererii pe fond și de statuare asupra cheltuielilor de judecată.

Dacă însă manifestarea de voință este realizată în faza judecării apelului, hotărârea primei instanțe va fi anulată în tot sau în parte, în măsura renunțării, iar dacă are loc în căile extraordinare de atac, hotărârile pronunțate în cauză vor fi anulate, dispozițiile art. 408 C. pr. civ. aplicându-se în mod corespunzător.

Renunțarea la drept poate fi totală sau parțială, în funcție de întinderea drepturilor la care se renunță.

Un exemplu de renunțare parțială la drept a fost evidențiată într-un dosar de partaj suplimentar⁸, în care s-a dispus sistarea stării de indiviziune, a fost atribuit în deplină proprietate și posesie imobilul construcție și s-a luat act de cererea părților de renunțare la dreptul de a primi sultă convenită.

Considerăm că în mod corect s-a apreciat că, în cadrul partajului, părțile au dublă calitate, părții dobândind și ei calitatea de reclamant, fiind astfel îndrituiți să renunțe la dreptul de a primi sultă, fapt realizat prin înscrierile autentice depuse la dosar.

Condiții. Condițiile minime pentru ca partea să renunțe la dreptul pretins sunt următoarele:

a) renunțarea să se realizeze printr-un act unilateral de voință din partea reclamantului, neavând nevoie de acordul părâtului. Totuși, printr-o cerere reconvențională, părâtul poate învedera instanței că renunțarea s-a făcut cu un scop ocult, fraudulos;

b) reclamantul să poată dispune de dreptul litigios, deci dreptul să fie disponibil;

c) renunțătorul trebuie să aibă capacitatea de a dispune de dreptul litigios, astfel încât mandatarul poate acționa doar în baza unei procuri speciale;

d) renunțarea se poate face oricând în cursul procesului, inclusiv în apel, în recurs sau în căile extraordinare de retractare;

e) forma renunțării poate fi verbală în fața instanței, caz în care se va consemna în încheierea de ședință, sau printr-un înscris autentic;

⁷ C. Roșu, *Drept procesual civil, Partea generală*, Editura C.H. Beck, București, 2016, p. 302.

⁸ Jud. Galați, S. civ., sent. nr. 9861/2021, consultată [Online] la adresa <https://sintact.ro/#/jurisprudence/535589397/1/sentinta-nr-9861-2021-din-05-oct-2021-judecatoria-galati-partaj-judiciar-civil?keyword=%22renun%C5%A3area%20la%20drept%22&cm=SREST>, accesat la data de 26 aprilie 2023.

f) reclamantul poate fi obligat la cheltuieli de judecată sau la despăgubiri, la cererea pârâtului.

Observăm că, spre deosebire de renunțarea la judecată, dacă renunțarea la drept se face în formă scrisă, este necesară întocmirea unui înscris autentic, precum și că, pentru renunțarea la drept, indiferent de faza procesuală în care se află părțile, reclamantul nu este nevoit să obțină acordul pârâtului.

În plus, renunțarea la judecată semnifică renunțarea la un mijloc procesual stipulat de lege pentru apărarea drepturilor sale legitime, în timp ce renunțarea la dreptul pretins presupune abandonarea unui drept cu caracter substanțial (material).

Subliniem totodată necesitatea de a nu se face confuzie între renunțarea la dreptul pretins, renunțarea la judecată și renunțarea la calea de atac, cum, de pildă s-a mai întâmplat în practica judiciară. De exemplu, într-un dosar înregistrat pe rolul Curții de Apel Timișoara⁹, s-a făcut confuzie între renunțarea la judecata recursului și renunțarea la judecata cererii de chemare în judecată¹⁰.

Cu toate acestea, unele instanțe menționează în mod expres care dintre instituții juridice amintite este incidentă în cauză. Astfel, într-un alt dosar al Judecătorei Oradea¹¹ s-a precizat că, față de conținutul declarației autentificate notarial, reiese că sunt aplicabile dispozițiile art. 408 C. pr. civ., iar nu cele ale art. 406 C. pr. civ.

Efectele renunțării la dreptul pretins. Principalul efect al renunțării la dreptul pretins este stingerea definitivă a procesului civil.

În consecință, reclamantul nu va putea reînvesti instanța de judecată cu o cerere identică, împotriva aceluiași pârât, cu același obiect și cauză, opunându-se autoritatea lucrului judecat.

Căi de atac. În privința căilor de atac, art. 410 C. pr. civ. statuează că hotărârea prin care se ia act de renunțarea la dreptul pretins poate fi atacată cu recurs la instanța ierarhic superioară, cu excepția cazului în care renunțarea are loc în fața unei secții a Înaltei Curți de Casație și Justiție, ipoteză în care recursul se judecă de Completul de 5 judecători.

Întrucât nu este stipulat un termen special în cazul acestui incident procedural, considerăm că este aplicabil termenul de drept comun de 30 de zile, nerespectarea acestuia fiind sancționată cu decăderea.

3. Renunțarea la dreptul pretins reflectată în jurisprudență

⁹ C. Ap. Timișoara, S. de cont. adm. și fisc, dec. nr. 539/2021, consultată în C. Roșu, *Renunțarea la judecată versus renunțarea la recurs în procesul civil*, publicată în Revista „Analele Universității de Vest din Timișoara – Seria Drept” nr. 1/2021, p. 50.

¹⁰ Pentru o analiză detaliată și critică, a se vedea C. Roșu, *Renunțarea la judecată versus renunțarea la recurs în procesul civil*, op. cit., pp. 49-53.

¹¹ Jud. Oradea, S. civ., sent. nr. 4725/2021, consultată [Online] la adresa <https://sintact.ro/#/jurisprudence/535619638/1/sentinta-nr-4725-2021-din-12-oct-2021-judecatoria-oradea-obligatie-de-a-face-civil?keyword=%22renun%C5%A3area%20la%20drept%22&cm=SREST>, accesat la data de 26 aprilie 2023.

Analizând practica judiciară, constatăm că nu sunt dese situațiile în care reclamantul sau pârâțul care a formulat cerere reconvențională renunță la dreptul pretins, tocmai din cauza efectelor acestui incident procedural.

Renunțare la drept în primă instanță. Cu toate acestea, observăm, de pildă, că prin sentința nr. 10929/2021 pronunțată de Judecătoria Sectorului 2 București¹², s-a luat act de renunțarea la dreptul pretins efectuată printr-o declarație autenticată depusă cu două zile înainte de termenul de judecată stabilit în cauză, a fost respinsă cererea în fond și s-a constatat că nu au fost solicitate cheltuieli de judecată.

Soluția pronunțată este una corectă, fiind îndeplinite cerințele prevăzute de lege pentru a se lua act de desistarea celui care a formulat cererea introductivă de instanță.

Renunțare la drept în căile de atac. Totodată, prin decizia civilă nr. 4489/2020 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție¹³, s-a luat act de renunțarea la dreptul dedus judecătii a recurenților-reclamanți A. și B., a fost anulată sentința civilă nr. 363/2017 pronunțată de Curtea de Apel Timișoara și a fost respinsă cererea de chemare în judecată formulată de reclamanții A. și B., în contradictoriu cu pârâțul Guvernul României și cu intervenienta în numele altei persoane Unitatea Administrativ-Teritorială Municipiul Timișoara, reprezentată prin primar.

În respectivul dosar, reclamanții A. și B. au solicitat anularea parțială a prevederilor cuprinse în Hotărârea de Guvern nr. 849/19.10.2009, în ceea ce privește „atestarea ca aparținând domeniului public al Municipiului Timișoara a imobilelor (terenuri intravilane) având CF x și Top: x al municipiului Timișoara și CF x și Top: x al municipiului Timișoara.

Instanța Supremă a reținut că procesul civil pornește la inițiativa reclamantului care fixează prin actul de sesizare obiectul și limitele procesului, iar asupra acestuia, în condițiile legii, are un drept de dispoziție, drept reglementat prin dispozițiile art. 9 C. pr. civ., manifestat inclusiv prin posibilitatea reclamantului ca, în temeiul art. 408 și art. 409 C. pr. civ., să renunțe la dreptul dedus judecătii cauzei oricând, inclusiv în recurs, în tot sau în parte, verbal în ședința de judecată ori în scris, printr-o declarație de renunțare la drept consemnată într-un înscris autentic.

¹² Jud. Sectorului 2 București, S. civ., sent. nr. 10929/2021, consultată [Online] la adresa <https://sintact.ro/#/jurisprudence/535634700/1/sentinta-nr-10929-2021-din-20-oct-2021-judecatoria-bucures-ti-sectorul-2-obligatie-de-a-face-civil?keyword=%22renun%C5%A3area%20la%20drept%22&cm=STOP>, accesat la data de 26 aprilie 2023. În același sens, a se vedea Jud. Baia Mare, S. civ., sent. nr. 8665/2021, consultată [Online] la adresa <https://sintact.ro/#/jurisprudence/535600557/1/sentinta-nr-8665-2021-din-07-oct-2021-judecatoria-baia-mare-constatare-nulitate-act-juridic-civil?keyword=%22renun%C5%A3area%20la%20drept%22&cm=SREST>, accesat la data de 26 aprilie 2023.

¹³ Înalta Curte de Casație și Justiție, S. de cont. adm. și fisc., dec. nr. 4489/2020, consultată [Online] la adresa <https://www.scj.ro/1093/Detalii-jurisprudenta?customQuery%5B0%5D.Key=id&customQuery%5B0%5D.Value=179744>, accesat la data de 26 aprilie 2023. Pentru o soluție similară, a se vedea Înalta Curte de Casație și Justiție, S. de cont. adm. și fisc., dec. nr. 4242/2020, consultată [Online] la adresa <https://www.scj.ro/1093/Detalii-jurisprudenta?customQuery%5B0%5D.Key=id&customQuery%5B0%5D.Value=174526>, accesat la data de 26 aprilie 2023, în care s-a reținut în esență că „manifestarea de voință, în sensul de a se renunța la dreptul pretins, reprezintă o desistare, un act de dispoziție al părții, care nu este supus cenzurii Înaltei Curți, conform principiului disponibilității care guvernează procesul civil”.

S-a menționat că renunțarea la dreptul dedus judecării este un element component al principiului disponibilității în procesul civil și constă în prerogativa reclamantului de a pune capăt litigiului prin renunțarea la dreptul său subiectiv.

De principiu, renunțarea la dreptul pretins reprezintă actul procesual de dispoziție al reclamantului, în calitatea sa de inițiator al demersului judiciar, de a renunța la însuși dreptul pretins, fără a avea obligația de a-și justifica manifestarea de voință și fără a fi constrâns, din punct de vedere temporal, în privința acesteia.

Au fost reținute în cauză dispozițiile art. 408 C. pr. civ., precum și faptul că reclamantul poate renunța la dreptul dedus judecării, fără acordul pârâtului și în fața instanței de recurs întrucât, indiferent de momentul la care intervine renunțarea la drept, partea adversă nu va mai putea fi chemată în judecată pentru valorificarea aceluiași drept.

În sprijinul acestei concluzii vin și prevederile art. 494 C. pr. civ., conform cărora *„dispozițiile de procedură privind judecata în primă instanță și în apel se aplică și în instanța de recurs, în măsura în care nu sunt potrivnice celor cuprinse în prezenta secțiune”*.

Pornind de la art. 408 alin. (3) și art. 409 alin. (2) C. pr. civ., s-a constatat că prin declarația autentificată sub nr. x din 23 iulie 2020, de către Biroul Individual Notarial „C.”, recurenții-reclamanți A. și B. au precizat că renunță la însuși dreptul dedus judecării în cauza aflată pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție, fiind, astfel, de acord ca instanța să ia act de voința lor și să pronunțe o hotărâre, conform art. 408 coroborat cu art. 494 C. pr. civ.

De asemenea, Instanța Supremă a observat că este îndeplinită și cerința de formă impusă de dispozițiile art. 408 alin. (3) C. pr. civ., întrucât renunțarea la dreptul dedus judecării s-a realizat prin înscrisul autentic reprezentat de declarația autentificată sub nr. x din 23 iulie 2020, de către Biroul Individual Notarial „C.”.

S-a avut în vedere faptul că manifestarea de voință, în sensul de a se renunța la însuși dreptul dedus judecării, reprezintă o desistare, un act de dispoziție al recurenților, care nu este supus cenzurii instanței, iar consfințirea acestei declarații de voință nu poate fi condiționată în cauză de acceptarea cererii de renunțare la drept de către pârât, potrivit art. 408 alin. (1) C. pr. civ.

Date fiind dispozițiile legale arătate și aspectele asupra cărora sunt limitate dezbaterele în ipoteza intervenirii manifestării procesuale a renunțării la dreptul dedus judecării, când instanța nu mai poate face acte de cercetare judecătorească asupra altor chestiuni legate de drepturile deduse judecării ori de calitățile părților implicate în litigiu, Înalta Curte de Casație și Justiție, respectând astfel principiul disponibilității părților care guvernează procesul civil, și dând eficiență principiului dreptului părții de a dispune asupra dreptului pretins, în contextul celor expuse, a luat act de actul de dispoziție asupra dreptului dedus judecării de către recurenții-reclamanți.

Apreciem că această soluție este corectă și scrupulos argumentată, atât prin analiza componentei principiului disponibilității constând în dreptul părților de a pune capăt procesului civil, cât și prin prisma verificării condițiilor necesare realizării renunțării la dreptul pretins.

Totodată, prin decizia nr. 4590/2021 pronunțată de Tribunalul București¹⁴, s-a luat act de cererile de renunțare la drepturile pretinse pe calea cererii principale și a cererii reconvenționale, a fost anulată sentința civilă nr. 7511/2021 pronunțată de Judecătoria Sectorului 2 București și, în temeiul art. 409 C. pr. civ. s-au respins ca nefondate cererea principală și cea reconvențională, luându-se act că părțile nu au solicitat cheltuieli de judecată”.

În respectivul dosar, prin sentința civilă nr. 7511/2021 pronunțată de Judecătoria Sectorului 2 București 2019 au fost respinse ca neîntemeiate excepția lipsei de interes și excepția inadmisibilității cererii reconvenționale, admisă în parte acțiunea principală, având ca obiect „obligăția de a face”. Astfel, instanța a obligat pârâta la comunicarea către reclamantă a situațiilor lunare de vânzări pentru perioada 01.01.2019-31.12.2019 referitoare la comenzile transmise de către partenerii comerciali ai pârâtei, cu privire la care reclamanta a realizat activități de intermediere cuprinși în anexa depusă la dosar, cu indicarea valorii acestor comenzi și a operațiunilor comerciale derulate, cumulate la nivel de client și la nivel global, pentru fiecare lună în parte. Totodată, instanța a respins cererea reconvențională ca neîntemeiată.

În calea de atac promovată, din analiza art. 408 și art. 409 C. pr. civ. Tribunalul a reținut că apelanta-reclamantă are posibilitatea de a renunța la dreptul pretins prin cererea de chemare în judecată pe care a formulat-o, iar apelanta-pârâtă are dreptul de a renunța la dreptul pretins prin cererea reconvențională formulată.

S-a constatat că apelanta-reclamantă și a apelanta-pârâtă au depus la dosar declarațiile autentificate sub nr. 1156/24.09.2021 și sub nr. 1155/24.09.2021 în cuprinsul căreia s-au consemnat manifestările de voință ale ambelor părți, exprimate prin reprezentant legal, de a renunța în mod expres și irevocabil la dreptul pretins prin cererea de chemare în judecată, respectiv prin cererea reconvențională, ce fac obiectul dosarului nr. 29340/300/2019, aflat în faza procesuală a apelului.

Tribunalul a mai reținut că ambele părți au declarat în mod expres că înțeleg să nu mai solicite cheltuieli de judecată în cauză.

Suntem parțial de acord cu soluția pronunțată, în sensul că, deși s-a luat act de renunțarea la drepturile cuprinse în cererea principală și cea reconvențională, în mod eronat nu s-a luat act de actul de dispoziție vizând cheltuieli de judecată, deși în considerentele hotărârii s-a menționat în mod expres că părțile au renunțat și la dreptul de a le solicita. În plus, chiar în practica deciziei se menționează în mod expres că, *„la interpelarea instanței cu privire la cheltuielile de judecată, apelanta-reclamanta, prin reprezentant convențional, arată că există renunțări de ambele părți”*.

Or, în opinia noastră trebuia acordată eficiență manifestării exprese de voință a părților în sensul renunțării și la acest drept, iar nu reținut faptul că părțile nu au solicitat cheltuieli de judecată, ceea ce deschide posibilitatea solicitării lor pe cale separată. În plus, în mod greșit s-a reținut în dispozitivul hotărârii art. 409 C. pr. civ., în condițiile în care soluția trebuie

¹⁴ Trib. București, S. a VI-a civ., dec. nr. 4590/2021, nepublicată.

pronunțată fără indicarea normelor legale incidente în cauză, care trebuie analizate exclusiv în considerentele acesteia.

Calea de atac a recursului. Într-o altă cauză¹⁵, reținem că a fost formulat recurs împotriva deciziei nr. 153/2019 pronunțată de Curtea de Apel Galați, prin care s-a luat act de renunțarea reclamantului la însuși dreptul pretins ce face obiectul acțiunii „drept de retenție”, a fost anulată, în tot, sentința civilă nr. 753/2019 pronunțată de Tribunalul Galați și s-a constatat, ca rămas fără obiect, apelul declarat în cauză.

Recursul a fost anulat ca urmare a faptului că recurentul nu a arătat în ce constă nelegalitatea hotărârii atacate, prin raportare la soluția pronunțată de Curtea de Apel Galați, calea de atac nefiind încadrată în dispozițiile art. 488 C. pr. civ., iar argumentele sale au vizat exclusiv situația de fapt a litigiului și neînțelegerile dintre acesta și pârât.

Considerăm că soluția pronunțată de Curtea de Apel Galați este incompletă, în sensul că nu s-a pronunțat soluția pe fondul cauzei, respectiv aceea de respingere a cererii, ca urmare a renunțării la dreptul pretins.

Cât privește anularea recursului, suntem de acord că neîndeplinirea cerinței de a fi formulate critici de nelegalitate care să vizeze hotărârea atacată și care să poată fi circumscrise dispozițiilor art. 488 alin. (1) pct. 1-8 C. pr. civ. este sancționată cu nulitatea, potrivit art. 486 alin. (3) din C. pr. civ.

Renunțare la drept prin tranzacție. O modalitate interesantă în care reclamantii au ales să-și manifeste dreptul de a pune capăt procesului o regăsim într-un dosar¹⁶ în care părțile au depus în instanță o tranzacție autentificată notarial, prin care s-a prevăzut, printre altele, că aceștia renunță la drepturile deduse judecății.

Suntem în asentiment cu cele statuate de Instanța Supremă, în sensul că, manifestarea de voință, în sensul de a se renunța la însuși dreptul pretins prin cererea de chemare în judecată, reprezintă o desistare, un act de dispoziție al reclamantilor care nu este supus cenzurii instanței, renunțarea la judecată putându-se realiza și prin intermediul unei tranzacții autentificate de notarul public.

În opinia noastră, poziția reclamantilor în sensul de a renunța în mod expres, necondiționat, definitiv și irevocabil la dreptul dedus judecății ce formează obiectul dosarului aflat în faza procesuală a recursului pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție a fost făcută în formă autentică, reiese neîndoielnic din Tranzacția încheiată de părți, autentificată de notarul public și reprezintă un act de dispoziție al părții, care îndeplinește cerințele prevăzute de art. 408 C. pr. civ.

¹⁵ Înalta Curte de Casație și Justiție, S. I civ., dec. nr. 1350/2020, consultată [Online] la adresa <https://www.scj.ro/1093/Detaili-jurisprudenta?customQuery%5B0%5D.Key=id&customQuery%5B0%5D.Value=169960>, accesat la data de 26 aprilie 2023.

¹⁶ Înalta Curte de Casație și Justiție, S. a II-a civ., dec. nr. 2160/2019, consultată [Online] la adresa <https://www.scj.ro/1093/Detaili-jurisprudenta?customQuery%5B0%5D.Key=id&customQuery%5B0%5D.Value=163306>, accesat la data de 26 aprilie 2023. În același sens, a se vedea Înalta Curte de Casație și Justiție, S. a II-a civ., dec. nr. 1947/2019, consultată [Online] la adresa <https://www.scj.ro/1093/Detaili-jurisprudenta?customQuery%5B0%5D.Key=id&customQuery%5B0%5D.Value=171420>, accesat la data de 26 aprilie 2023.

Renunțare la drept prin declarație autentică. Într-o altă cauză¹⁷, Instanța Supremă a dat eficiență declarației de renunțare la drepturile deduse judecătii autentificată prin încheierea nr. 1620/15.06.2018 și legalizată prin încheierea nr. 1226/20.06.2018, prin care s-a precizat că este incidentă desistarea, având în vedere prevederile contractului de tranzacție încheiat concomitent cu emiterea declarației încheiat între trei societăți care au convenit stingerea tuturor litigiilor dintre acestea aflate în curs de soluționare la data încheierii actului juridic bilateral, prin renunțarea reciprocă la drepturile deduse judecătii.

Constatăm că în dosar, în mod corect nu s-a dat eficiență doar tranzacției autentificate, care cuprindea noțiuni generice, nefiind menționate în mod expres dosarele cu privire la care partea renunța la drepturi, ci s-a dat eficiență declarației autentificate privind lista litigiilor existente între părți la data încheierii convenției.

4. Propuneri de lege ferenda

Din perspectiva noastră, ar fi necesară definirea renunțării la drept într-un mod clar și precis, cu detaliera condițiilor pentru realizarea acestuia, precum și a efectelor pe care le produce.

Astfel, propunem completarea art. 408 C. pr. civ. în sensul inserării a două noi alineate, astfel: *„Renunțarea la dreptul pretins este actul procedural unilateral și irevocabil prin care reclamantul sau pârâtul care a sesizat instanța de judecată cu o cerere reconvențională renunță la dreptul pretins, pierzând prin această renunțare orice posibilitate de a-l mai valorifica pe cale judiciară”,* respectiv: *„Condițiile de valabilitate ale renunțării la dreptul pretins sunt următoarele:*

- a) renunțarea să se realizeze printr-un act unilateral de voință din partea reclamantului, nefiind necesar acordul pârâtului;*
- b) reclamantul să poată dispune de dreptul litigios;*
- c) renunțarea se poate face personal sau prin mandatar cu procură specială;*
- d) renunțarea se poate face oricând în cursul procesului, inclusiv în apel, în recurs sau în căile extraordinare de retractare;*
- e) forma renunțării poate fi verbală în fața instanței, caz în care se va consemna în încheierea de ședință sau printr-un înscris autentic;*
- f) reclamantul poate fi obligat la cheltuieli de judecată sau la despăgubiri, la cererea pârâtului”.*

În plus, considerăm oportună propunerea doctrinară¹⁸ în sensul de a se stipula în sarcina instanței de judecată obligația de a acorda un termen de reflexie solicitantului în cazul renunțării la dreptul pretins, mai ales în cazul în care urmează a fi abandonat un drept

¹⁷ Înalta Curte de Casație și Justiție, S. de cont. adm. și fisc., dec. nr. 4255/2019, consultată [Online] la adresa <https://www.scj.ro/1093/Detalii-jurisprudenta?customQuery%5B0%5D.Key=id&customQuery%5B0%5D.Value=179653>, accesat la data de 26 aprilie 2023.

¹⁸ A.V. Petrea, *Actele procesuale de dispoziție în dreptul procesual civil român*, publicată în Revista „Universul Juridic Premium” nr. 8/2020, disponibilă [Online] la adresa <https://www.universuljuridic.ro/actele-procesuale-de-dispozitie-in-dreptul-procesual-civil-roman/>, accesat la data de 26 aprilie 2023.

având ca obiect o valoare considerabilă, legiuitorul putând stabili un prag valoric în acest sens. Mai întâi, instanța îi va pune în vedere părții care renunță la dreptul pretins urmările unei astfel de manifestări de voință, inclusiv imposibilitatea de a mai invoca acel drept într-o procedură judiciară ulterioară și-i va acorda un termen de gândire stabilit în funcție de circumstanțele cauzei. Dacă partea va insista și la acel termen în decizia sa de a renunța la drept, atunci instanța, verificând îndeplinirea celorlalte condiții legale, va lua act de această hotărâre a părții.

